

НЕПРЕХОДНАТА ВРЪЗКА МЕЖДУ РОДОВЕТЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ КАНОВЕ В ПЕРИОДА ДО СРЕДАТА НА VIII ВЕК И ДРЕВНАТА РОДОВА ТРАДИЦИЯ – ПОЯСНАТА БОРБА КОРЕШ

Иван Автутов

Българска федерация по поясна борба Кореш

Резюме: Поясната борба Кореш е непреходно културно наследство и доказателство за българските традиции, спомогнали за оцеляването на рода български в десетките му държавни формирования в евроазиатското пространство. Воините, практикуващи това бойно изкуство, са представлявали националната военна култура на старите български държавни образувания в Централна Азия, Кавказ и различни територии в днешната Руска федерация.

Целта на настоящия доклад е чрез кратък анализ на исторически факти за развитието на българската канска власт в периода до средата на VIII век и за родословието на българските канове да се представи древността на българската родова традиция – поясната борба Кореш.

Ключови думи: род, българска традиция, българска култура, родова традиция, българска поясна борба Кореш.

Въведение

Българските държави са били, по сведения на древни летописци и съвременни изследователи от Китай, Русия, Унгария, Германия и други страни, модел за развитие с мултиетнически характер и общо споделяни ценности. А държавното устройство на българите е било модел за подражание на десетки племенни общности по днешните земи на Индокитай, Средна Азия, Урал, Кавказ, Поречието на Волга, Черноморието и Балканите.

В „Именник на българските владетели (канове)“, който за първи път е публикуван през 1866 г. от руския славист Андрей Николаевич Попов, има сведения, свързани с културната идентичност на българската общност, част от която в края на VII столетие става строител на българската държавност в Европейския югоизток.

Една от най-съществените характеристики на Именника е употребата на генеалогията като основен способ за развиване на

концепцията за образуването на българската държава. Известно е, че генеалогията, която представлява съвкупност от представи за родовото минало, присъщи на дадено общество, стои в основата на писането на историята както през Античността, така и през Средновековието.

Методология на изследването

В текста са представени исторически факти за развитието на българската поясна борба Кореш в периода до средата на VIII век.

Използвани са доклади, разработени от Научно-приложния съвет към Българската федерация по поясна борба Кореш.

Резултати

След анализа на различни исторически източници за развитието на българската канска власт в периода до средата на VIII век установихме принадлежност на българската родова традиция – поясната борба Кореш, към родословието на българските канове.

За автора на „Именник на българските владетели“ генеалогията е представлявала начин за структуриране и систематизиране на миналото и създаване на ясна представа за историческа приемственост. Той се е ръководил и от сведенията, които са се съдържали в родовите предания за български предводители и канове, възникнали през епохата на „Великото преселение на народите“ (IV – VII век).

В Именника се използва титлата „княз“, с която са наречени владетелят Аспарух и петимата му предшественици. Авторът посочва: „Тези петима князе (Авитохол, Ирник, Гостун, Курт, Безмер) управляваха княжество от татък Дунава 515 години с остригани глави и след това дойде отсам Дунава Аспарух княз и досега“. В текста се изреждат в хронологична последователност годините на управление на всеки владетел и неговото родословие, описват се преданията за старинния династичен род Дуло, воинските подвизи на владетелите. С употребата на израза „властта му е дадена“ в текста е подчертан и нейният наследствен характер, с изтъкването на принадлежността на Авитохол и Ирник към един и същ род – Дуло [5], [6].

Важен елемент в Именника е замисълът на автора да представи образуването на българската държава не като еднократно събитие или акт, а като продължителен процес, който се развива във времето, преминава през отделни периоди, органически свързани помежду си. Обединяващото звено помежду им се явява родословието на българските канове. Чрез своите

хронологически изчисления летописецът фактически разкрива вековното съществуване на рода Дуло и обосновава древния произход на българската владетелска власт, а с това и на Дунавска България. По този начин се дава нов исторически аргумент в подкрепа на защитаваната от него концепция за образуване на българската държава около земите на река Дунав на основата на генеалогията на владетелите ѝ.

Родът бил една от основните клетки в структурата на българското общество. Чрез рода се предавали древни родови ритуали, като характерния захват за пояса: при танца, при хорото, при борбата. Изучавана от най-ранна възраст и предавана като родова култура, бойната практика на българските конници, които със захват за пояса са сваляли противника в битка, извоюва воинска слава на българската конница [2], [6].

За българите поясът е неизменна част от родовата културна традиция. „Поясницата“ при мъжкия и женския костюм е действала със силата на езотерична енергийна граница и мост, разделящ, но и съединяващ тялото на горна и долна част. Според традициите тя свързва човека с Горното царство на Вселената и с Долното, с недрата на Майката земя. Хванати за поясите си, млади и стари българи играят от хилядолетия своите ритуални танци [4].

По силата на наследствено-родовите си качества индивидът се е изявявал в обществения живот, а воинската слава е способствала за социалното му придвижване по йерархическата стълбица.

Изкуството за защита на рода от нашественици чрез характерни прийоми на възседналите конете си наши предци е свързано с изконна традиция за хората, живеещи не само в съвременна България, а и по всички земи, през които е преминавал българският родов керван в хилядолетната си история. Акцентът върху поясния захват на изправени в стойка спортен тип мъже е характерен за изображения на фигури в схватка, намерени като археологически находки в антични гробници и храмове в различни части на България [2], [7].

Най-важен показател за статуса на българина в обществото през всички епохи е комплектността на неговия костюм, т.е. количеството самостоятелни елементи, които го формират в зависимост от йерархичния (възрастов и социален) статус на индивида. Най-значимата част от мъжкото облекло в народната традиция е поясът, по-рядко – опас. Изработен от кожа с богата украса от пулове, той носи името ремък или ремен и е привилегия единствено на активния мъж, пълноправен член на обществото. В българския народен костюм тези традиции са отглас от старите вярвания за защитната сила на пояса и атрибутите по

него и от средновековна практика за носенето му като най-важна воинска инсигния [4].

Танците на пояс и борбите с поясен захват са родствени древни родови ритуали, завладяващи сърцата на участници и зрители, превръщащи се в доказателство за древността на българския род и непреходността на тези традиции през вековете. Тези символи се пренасят в ритуалния сценарий, съпътстващ днешната организация и провеждане на поясната борба Кореш в България (виж фиг. 1 и 2).



Фиг. 1



Фиг. 2

Изводи/Дискусия

За нас, съвременните българи, поязната борба Кореш е съхранявана като родова традиция или воински дълг за всеки мъж, принадлежащ към българския род, способен да я изучава и развива като бойна практика, издигната до нивото на военно изкуство. Умението да се бориш на земята или да повалиш от стремето на коня, е било въпрос на чест и отличителен белег в подготовката на българския воин и защитник на родовата чест. Така от баща на син, от син на внук и правнук, през хилядолетията, от прабългарски общности са се предавали от най-ранна до зряла възраст умения и воински практики.

Историческата връзка между бойното изкуство и поязната борба Кореш днес се обяснява и с познаването на някои общи традиции, характерни за културата на родови общности, свързвани от изследователите с прабългарите конници. Тези „два ръкава“ на символичната „родова българска река“ предопределят характерните черти на съвременния етнобългарски и социо-културен профил.

Заклучение

Днес е необходимо да почерпим духовно упование от предците ни, които са предавали българските патриотични ценности от род в род чрез родовите традиции. Патриотичните ценности притежават способността да съединяват личностите и обществените интереси. Дълбоките източници на патриотизма се коренят в самата същност на човека и на обществото, основавайки се на стремежа да се удовлетворят потребностите за сигурност както на личностно, така и на обществено равнище. В този контекст историческият принос на родовата традиция – поязната борба Кореш, е свързан с изключителните постижения на нашите предци във военното изкуство. А през последните години българската поясна борба Кореш се утвърждава като нематериално културно наследство, което допринася за формирането на патриотични ценности у младите хора и изгражда чувство за принадлежност към древните български корени.

Благодарности: Към екипа на Българската федерация по поясна борба Кореш и Научно-приложния съвет към нея.

References/Литература

1. **Bakalov**, G. Srednovekovniyat balgarski vladetel. Titulatura i insignii. Sofia, 1985.
[**Бакалов**, Г. Средновековният български владетел. Титулатура и инсигнии. София, 1985.]
2. **Bakalov**, G. Istoria na Bulgaria. Ot drevnostta do kraya na XVI vek. Sofia, 2003.
[**Бакалов**, Г. История на България. От древността до края на XVI век. София, 2003.]
3. **Beshevliev**, V. Parvobalgarski nadpisi. Sofia, 1979.
[**Бешевлиев**, В. Първобългарски надписи. София, 1979.]
4. **Beshevliev**, V. Parvobalgarite. Bit i kultura. Sofia, 1981.
[**Бешевлиев**, В. Първобългарите. Бит и култура. София, 1981.]
5. **Kolarov**, X. Srednovekovnata balgarska darzhava (uredba, harakteristika, otnoshenia sas sasedni darzhavi). V. Tarnovo, 1977.
[**Коларов**, Х. Средновековната българска държава (уредба, характеристика, отношения със съседни държави). В. Търново, 1977.]
6. **Moskov**, M. Imennik na balgarskite hanove (Novo talkuvane). Sofia, 1988.
[**Москов**, М. Именник на българските ханове (Ново тълкуване). София, 1988.]
7. **Sachev**, E. Balgarite sa v osnovata na choveshkata tsivilizatsia. Sofia, 2020.
[**Сачев**, Е. Българите са в основата на човешката цивилизация. София, 2020.]

За автора

Иван Автутов е президент на Българската федерация по поясна борба Кореш. Съдия международен клас по поясна борба Кореш. Лектор и консултант по нематериално културно историческо наследство (антична борба Кореш) в курсове по алтернативен туризъм към Лесотехническия университет в периода 2016 – 2019 г. Ръководител на демонстративен експериментален проект за нематериално културно историческо наследство „Българска поясна борба Кореш“ в община Челопеч в рамките на програмата „Стратегия за развитие на туризма и културно-историческото наследство 2020 – 2025“. Студент в IV курс, специалност „Културно-историческо наследство“, в УниБИТ.

За контакт с автора: koresh.bg@gmail.com

THE CONTINUOUS CONNECTION BETWEEN THE ANCESTRIES OF THE BULGARIAN KHANS IN THE PERIOD UP TO THE MIDDLE OF THE 8TH CENTURY AND THE ANCIENT ANCESTRAL TRADITION BELT WRESTLING KORESH

Ivan Avtutov

Bulgarian Belt Wrestling Koresh Federation

Abstract: Koresh belt wrestling is a lasting cultural heritage and evidence of the Bulgarian traditions, which helped the survival of the Bulgarian kin in its dozens of state formations in the Eurasian area. The warriors practicing this martial art represented the national military culture of the old Bulgarian state formations in Central Asia, the Caucasus and various territories in today's Russian Federation. The aim of the paper is, through a brief analysis of historical facts about the development of the Bulgarian Khanate power in the period up to the middle of the 8th century and the ancestry of the Bulgarian Khans, to present the antiquity of the Bulgarian ancestral tradition – Koresh belt wrestling.

Keywords: kin, Bulgarian tradition, Bulgarian culture, ancestral tradition, Bulgarian belt wrestling Koresh.

About the Author

Ivan Avtutov is the President of the Bulgarian Belt Wrestling Koresh Federation. International class judge for belt wrestling Koresh. Lecturer and consultant on intangible cultural historical heritage (Ancient Koresh wrestling) in courses for alternative tourism at the Forestry University in the period from 2016 – 2019. Head of the demonstrative experimental project for intangible cultural and historical heritage, “Bulgarian belt wrestling Koresh”, in the Municipality of Chelopech within the framework of the program, “Strategy for the development of tourism and cultural and historical heritage 2020 – 2025”. 4th year university student, majoring in “Cultural and Historical Heritage” at the University of Library Studies and Information Technologies.

To contact the Author: koresh.bg@gmail.com